

مجله علمی پژوهشی «پژوهش‌های برنامه‌درسی»
انجمن مطالعات برنامه‌درسی ایران
دوره یازدهم، شماره دوم، پیاپی ۱۹، بهار و زمستان ۱۳۹۹
صفحه‌های ۱۵۴-۱۷۸

طراحی و اعتباریابی چارچوب برنامه درسی ذهن شاد در دوره ابتدایی - رویکرد ترکیبی

رضا ناصری جهرمی^۱، خاطره محمد جعفری^۲، سیده وحیده علوی^۳، فاطمه میرغفاری^۴

چکیده

هدف پژوهش حاضر، طراحی و اعتباریابی چارچوب برنامه درسی ذهن شاد در دوره ابتدایی بود. این پژوهش جزء پژوهش‌های ترکیبی، از نوع اکتشافی متوالی و مدل طبقه‌بندی بود که در دو مرحله کیفی و کمی اجرا شد. بخش کیفی با استفاده از روش فراترکیب تبدیلی و طی شش مرحله ساندلوسکی و باروسو (۲۰۰۷) انجام شد. منابع گردآوری داده‌ها در بخش کیفی هفت پایگاه داده «اسکوپوس»، «امرالده»، «ساینس دایرکت»، «اشپرنگر» و «پروکوئست»، «پایگاه نشریات کشور» و «پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی» بودند. داده‌ها با استفاده از روش کدگذاری تجزیه و تحلیل شدند. چارچوب برنامه درسی ذهن شاد در دوره ابتدایی شامل عناصر اهداف (درک شادی به عنوان پادزهر در حل مشکلات اجتماعی، عاطفی و رفتاری)، محتوا (آموزش مهارت‌های کارگروهی)، نقش معلم (عامل انگیزاننده)، نقش دانش‌آموز (فعال و تعاملی)، روش‌های تدریس (شعر و آواز)، ارزشیابی (ترکیبی)، مواد آموزشی (ایفای نقش)، نوع برنامه درسی (رسمی و قصد شده)، سطح تحصیلی (دوره ابتدایی)، مشارکت‌کنندگان در طراحی و اجرای برنامه درسی (معلم و دانش‌آموز)، مکان (کلاس درس) و زمان آموزش (۴۵ دقیقه) طراحی شد. سپس بخش کمی به منظور اعتباریابی چارچوب مذکور تعریف گردید. بخش کمی با استفاده از روش توصیفی پیمایشی و مقیاس محقق‌ساخته انجام شد. جامعه آماری در بخش کمی تمامی معلمان دوره ابتدایی و آشنا با مبانی مشاوره تحصیلی، برنامه‌ریزی درسی و مدیریت آموزشی بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، تعداد ۶۵ نفر از معلمان دوره ابتدایی شهر شیراز به عنوان نمونه انتخاب و مقیاس مربوطه بین آنان توزیع گردید. به منظور تعیین اعتبار مقیاس، از روش اعتبار محتوا و محاسبه شاخص‌های نسبت روایی محتوا و روایی محتوا استفاده شد. پایایی ابزار نیز توسط روش همسانی درونی محاسبه گردید. داده‌های کمی با استفاده از روش تحلیل عامل تأییدی تجزیه و تحلیل شدند که در نهایت مشخص گردید چارچوب برنامه درسی ذهن شاد در دوره ابتدایی از اعتبار لازم برخوردار می‌باشد. نتیجه اینکه نیاز کودکان، تنها به بهره‌مندی از آموزش مناسب محدود نمی‌شود بلکه کودک، نیاز مهم دیگری هم دارد و آن هم نیاز به شادی و نشاط است.

واژه‌های کلیدی: چارچوب برنامه درسی، برنامه درسی ذهن شاد، دوره ابتدایی.

^۱ استادیار برنامه‌ریزی درسی، بخش روان‌شناسی، مؤسسه آموزش عالی فاطمیه شیراز (نویسنده مسئول) dr_rnaseri@hotmail.com

^۲ دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه شیراز khaterejafari95@gmail.com

^۳ کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه شیراز alavi.vahide@yahoo.com

^۴ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه شیراز fateme.mirqafari@gmail.com

مقدمه

«شادی» و نشاط از مسائل مهم و تأثیرگذار در زندگی آدمی است. شادی نیرویی است که وجود شخص را از انرژی پر می‌کند، هیچ جایی برای احساسات منفی باقی نمی‌گذارد و در رشد و بالندگی استعدادها و ظرفیت افراد نقش اساسی دارد. به زعم یو و کیم (SYoo & Kim, 2019) شادی، یک حالت روانی مثبت است که در آن فرد احساس عشق، لذت، خوشبختی یا شاد بودن می‌کند. حس شادی ترکیبی است از عواطف مثبتی چون خوشحالی، هیجان و برانگیختگی حسی و عواطف منفی مانند احساس ملال، بی‌علاقگی و افسردگی نیز در پایین‌ترین حد ممکن است. بنابراین شادی یعنی بالا بودن عواطف مثبت همراه با پایین بودن عواطف منفی (Argyle, 1 2001)

از نظر Kamthan, Sharma & Bansal (2019) افراد شادکام کسانی هستند که در پردازش اطلاعات در جهت خوش‌بینی و خوشحالی سوگیری دارند. شادمانی و خلق مثبت اثرات خوبی برای افراد دارد. از جمله اینکه باعث تعامل اجتماعی بیشتر افراد می‌شود، کیفیت ارتباطات را بالا می‌برد، افراد نوع دوست می‌شوند و به دیگران کمک می‌کنند، عملکرد شغلی بهتری دارند و بهتر فکر می‌کنند و در نهایت بهتر قادر به حل مسئله می‌شوند (Buettner, Nelson & Veenhoven, 2020) (Veenhoven, 2010) معنای شادی را مترادف با کیفیت زندگی و سلامتی می‌داند.

انسانی شاد است که از زنده بودن خود احساس رضایت و خوشبختی کند، دیگران از همنشینی با او بهره‌جویند، آرزوها و نیازهای فردی خودش تا حد نسبتاً زیادی تحقق یافته باشد و خوشبختی و شادمانی‌اش مستدام باشد نه مقطعی و زودگذر (نیازآذری، ۱۳۹۳). شادی لازمه سلامتی و ارتقاء کیفیت زندگی است. شادی عاملی بسیار مهم در زندگی انسان است. یک فرد شاد همیشه احساسات خوبی نسبت به خود و دیگران دارد، نقاط ضعف خود را می‌پذیرد، به دنبال یادگیری است، همیشه با خود و دیگران صادق است، در زمان حال زندگی می‌کند و در برابر مشکلات محکم و استوار است (Kamthan, 2019)

شادی منجر به بازی و سرگرمی شده و امکان توسعه مهارت‌های جسمی اجتماعی و ذهنی را فراهم می‌سازد و در نهایت اکتشاف و افزایش معلومات دانش‌آموزان را در پی خواهد داشت

¹. Happiness

(Mittal, 2019)) از نظر (Buettner & et all (2020) سرمایه‌گذاری جهت انجام تحقیقات بیشتر با محوریت شادی، تقویت پیوندهای اجتماعی و سرمایه‌گذاری در نظام آموزش و پرورش از جمله روش‌هایی که با آن می‌توان سطح شادی را در یک کشور بالا برد.

نشاط و شادابی در مدرسه باعث رشد و تکامل همه ابعاد وجودی یک دانش‌آموز در بعد جسمانی، شناختی، عاطفی، اخلاقی و معنوی می‌شود. چنانچه یک بعد از این ابعاد دچار صدمه شود و یا مورد غفلت و فراموشی قرار گیرد، دانش‌آموز به توانایی‌ها و شایستگی‌های کامل دست نخواهد یافت. این وظیفه مسئولین تعلیم و تربیت است که شرایطی را فراهم آورند تا تمام نیازهای او تأمین شود (افلاکی فرد و بزم، ۱۳۹۷). (Mertoglu (2020) والدین، معلمان و مدیران را عناصر اصلی و اساسی در افزایش افراد شاد و سالم می‌داند. به زعم وی، علاوه بر عواملی که میزان شادی را تعیین می‌کنند، تبدیل شادی به چیزی که بتوان آن را آموزش داد از مسئولیت‌های متولیان امر تعلیم و تربیت است.

امروزه شادی و نشاط نقش و جایگاه برجسته‌ای در مباحث اثربخشی و برنامه‌ریزی آموزشی دارد. تحقق اهداف متعالی آموزش و پرورش و لزوم توجه به روحیات و ویژگی‌های دانش‌آموزان ایجاب می‌کند تا فضای حاکم بر تعلیم و تربیت را پویا، پرنشاط و فعال نموده و از این منظر توانمندی‌ها و استعدادها دانش‌آموزان تجلی یابد. اگر تحقق شادی در نظام تعلیم و تربیت به صورت یک هدف گنجانده شود سایر اهداف آموزشی نظام تعلیم و تربیت نیز آسان‌تر و مطلوب‌تر تحقق خواهند یافت. در حقیقت تحقق شادی در فرایند یاددهی-یادگیری به منزله راه‌گشایی و فراهم نمودن زمینه حصول سایر اهداف نظام تربیتی است. این موضوع در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش «ایجاد شادی و نشاط در مدارس» و «تربیت انسان‌های با نشاط» از اهداف نظام آموزشی معرفی شده است که حاکی از توجه سیاست‌گذاران و دست‌اندرکاران نظام آموزشی به این مهم است.

دوره ابتدایی کودکی، از مهم‌ترین دوره‌های رشد و تحول آدمی است و توجه به ویژگی‌های مختلف رشد کودکان برای معلمان و والدین بسیار حائز اهمیت است. توجه به شادی و نشاط از عناصر کلیدی و ویژگی‌های روان‌شناختی دانش‌آموزان دوره ابتدایی بوده و همچنین از مهم‌ترین منابعی است که می‌تواند در رشد اجتماعی دانش‌آموزان این دوره مؤثر باشد (Mertoglu, 2020) ((Warnick (2009 بر این باور است که شادی باید هدف مرکزی آموزش و پرورش باشد و معتقد است، شادی و آموزش ارتباط تنگاتنگی دارند. هدف از آموزش خوب باید این باشد

که به طور قابل توجهی به شادی فردی و جمعی کمک کند. در این میان برنامه‌های درسی نیز، از جمله عوامل آموزشی است که نقش محوری در هر نظام آموزشی، ایفا می‌کند.

در ارائه تعریف و عناصر برنامه درسی میان صاحب‌نظران توافقی وجود ندارد و هر کدام یک برداشت از آن دارند. (Beauchamp (1982 سه معنا برای برنامه درسی مطرح می‌کند: برنامه درسی به عنوان یک سند، برنامه درسی به عنوان نظام برنامه‌ریزی درسی یا مهندسی برنامه درسی و سومین معنای برنامه درسی، قلمرو مطالعاتی است که دارای ابعاد، مؤلفه‌ها و ساختار محتوایی است (مهرمحمدی، ۱۳۹۳). به زعم (Eisner (2002 برنامه درسی یک مدرسه یا یک کلاس درس را می‌توان مجموعه‌ای از وقایع از قبل پیش‌بینی شده دانست که به قصد دستیابی به نتایج آموزشی- تربیتی، برای یک یا بیش از یک دانش‌آموز در نظر گرفته شده‌اند. درباره تعداد و تنوع عناصر برنامه درسی اتفاق نظر چندانی میان متخصصان و صاحب‌نظران برنامه درسی وجود ندارد و هریک تعداد خاصی از عناصر را برای برنامه درسی ارائه کرده‌اند، به گونه‌ای که دامنه وسیعی را، از یک تا ۳۳ عنصر دربر می‌گیرد (مرزوقی، ۱۳۹۶). یکی از معروف‌ترین برداشتها از عناصر برنامه درسی طبقه‌بندی نه‌گانه Klein (1991) است که شامل عناصر زیر می‌باشد:

- ۱) هدف: مقاصد برنامه درسی به شکل غایت‌ها بیان می‌شوند و بیانگر کلی مقاصد هستند.
- ۲) محتوا: منظور از محتوای برنامه درسی متون کتاب‌های درسی و سایر منابع و مواد آموزشی است که انتظار می‌رود فراگیر با مطالعه آن خلاء یادگیری خود را پر کند (Dougall & et all, 2014).
- ۳) منابع آموزشی: مجموعه‌ای از مواد یا موقعیت‌ها که به منظور قادر ساختن فراگیرنده به یادگیری تولید می‌گردد (Clements & Sarama, 2014) می‌باشد.
- ۴) فعالیت‌های یادگیری فراگیرندگان: اشاره به درگیری فراگیرندگان در امر یادگیری دارد که منجر به کسب تجربیات یادگیری خواهد شد (ظهوره‌وند، کیامنش، خسروی و اخوان تفتی، ۱۳۸۹).
- ۵) راهبردهای یاددهی- یادگیری: مجموعه‌ای از روش‌های آموزشی هستند که مربی برای رسیدن به اهداف یادگیری از آنها استفاده می‌کند (ابراهیم کافوری، ملکی و خسروی، ۱۳۹۴). در واقع فراهم آوردن شرایطی است که در آن یادگیری اتفاق بیفتد (صفری و مرزوقی، ۱۳۹۰).

1. objectives

2. content

3. instructional materials and resources

4. learner learning activities

5. teaching learning methods

۶) ارزشیابی: فرایندی برای پژوهش جهت بهبود ماهیت برنامه‌درسی، رویه‌های اجرایی و روش‌های آموزشی می‌باشد که بر یادگیری و رفتار فراگیران اثر می‌گذارد (Sanchez & Ross, 2012؛ Zhao, Zhao & Tan, 2012؛ Lucas & et all, 2014))

۷) گروه‌بندی یادگیرندگان: این عنصر به گروه‌های داخل کلاس اشاره دارد. کار گروهی سبب می‌شود تا یادگیرنده مسئولیت‌پذیری بیشتری نسبت به یادگیری عهده‌دار شود (Brophy, 1998)

۸) زمان: چارچوب زمانی که در آن محتوا به همراه شیوه‌ها و مواد آموزشی مربوطه ارائه می‌شود (Collins, 2008)

۹) فضا: که در واقع همان محیطی است که کلیه فرایندهای یاددهی- یادگیری در درون آن انجام می‌پذیرد (Woolfolk, 2001)

با توجه به اهمیت و نقش غیرقابل انکار شادی و نشاط در پرورش قوای جسمانی و بروز خلاقیت دانش‌آموزان، تولید و محتوای برنامه درسی شاد و مبتنی بر نشاط و تفریح اهمیت می‌یابد. شکل ۱ تأکیدات پژوهش حاضر را در طراحی برنامه درسی ذهن شاد در دوره ابتدایی نشان می‌دهد:

شکل ۱. تأکیدات پژوهش حاضر در طراحی برنامه درسی ذهن شاد در دوره ابتدایی

1. evaluation
2. learners grouping
3. instructional time
4. instructional space

بر این اساس پژوهش حاضر با مطالعه و بررسی اصول و مبانی آموزش ذهن شادی محور، با استفاده از طبقه‌بندی نه‌گانه Klein (1991) و با رویکرد بازساختارسازی^۱ (Creswell & Plano Clark, 2011) به طراحی چارچوب برنامه درسی ذهن شاد پرداخته است.

پیشینه پژوهشی

Mertoglu (2020) در پژوهش خود با عنوان «عوامل مؤثر بر شادی کودکان مدرسه» به بررسی عوامل مؤثر بر شادی پرداخته و نتیجه گرفته است که لذت بردن از رفتن به مدرسه، گذراندن وقت در کنار همسالان و تفریح با آنان و همچنین داشتن عزت نفس بالاتر و احساس امنیت در محیط مدرسه باعث افزایش سطح شادی دانش‌آموزان می‌شود. همچنین، Guang & et all (2018) در پژوهش خود با عنوان «تأثیر خانه و مدرسه بر شادی کودکان: یک مدل معادلات ساختاری» به این نتیجه دست یافتند که متغیرهای مدرسه و خانه مستقیماً بر شادی دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد. Buettner & et all (2020) در پژوهش خود با عنوان «راه‌های شادی بیشتر: یک مطالعه دلفی» به معرفی و بحث در مورد راه‌های افزایش شادی پرداختند. یافته‌های آنان مؤید این است که سیاست‌گذاران از طریق سرمایه‌گذاری در انجام پژوهش‌های مرتبط با شادی، می‌توانند روابط اجتماعی، حکومت‌داری و کیفیت نظام آموزش و پرورش را در یک کشور ارتقاء دهند.

در پژوهشی دیگر Oroure & Cooper (2010) با عنوان «شاد باشید: مطالعه شادی در دانش‌آموزان ابتدایی استرالیا» به این نتیجه دست یافتند که احساس دوستی، تعلق خاطر و خوش‌بینی از جمله شاخص‌های مهم شادی در کودکان است. Salavera, Usan & Perez (2017) در پژوهش خود با عنوان «تفاوت در شادی و کنار آمدن با استرس در دانش‌آموزان آموزش متوسطه» به بررسی نقش شادی در استرس پرداختند و نتیجه گرفتند که با افزایش سن، شادی کاهش می‌یابد. همچنین Shoshana (2019) در پژوهش خود با عنوان «جوانی، کلاس و شادی» به این نتیجه دست یافته است که تفاوت‌های چشمگیری در تجربیات زیسته شادی جوانان از طبقات مختلف اقتصادی وجود دارد و این تفاوت‌ها در تعاریف آنها از مفهوم شادی قابل مشاهده است. شادی برای جوانان طبقه مرفه، قابل اندازه‌گیری و تحت کنترل

^۱.recontextualization

فرد است در حالی که در طبقه ضعیف، یک امر گریزان و لحظه‌ای است که از بیرون به فرد تحمیل می‌گردد.

اکبرپوران و رضایی (۱۳۹۷) در پژوهش خود با عنوان «مروری بر سیاست شادی/ نشاط در مدارس ایران از ایده تا اجرا» به این نتیجه دست یافتند که در ساختار نظام آموزشی شادی یکی از عواطف خنثی است که در نتیجه انتخاب انسان می‌تواند وسیله‌ای در جهت رسیدن به کمال یا مانعی بر سر راه آن باشد. لذا لازم است تا نظام آموزشی به شادی در میان دانش‌آموزان و ایجاد برنامه‌های اجرایی مفید در جهت آن بیشتر توجه نماید. در پژوهش دیگری، رستمی نسب، علوی و کریمی (۱۳۹۶) با عنوان «بررسی اثربخشی آموزش شاد با رویکرد اسلامی بر بهزیستی روان‌شناختی و جهت‌گیری مذهبی دانش‌آموزان» به بررسی اهمیت متون اسلامی بر بهزیستی افراد پرداختند و به این نتیجه دست یافتند که آموزش شادی متناسب با رویکرد اسلامی تأثیر معناداری بر افزایش بهزیستی روان‌شناختی و جهت‌گیری مذهبی دانش‌آموزان داشته است.

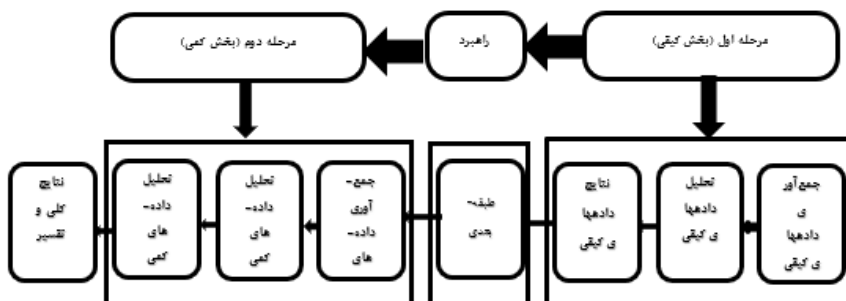
روش پژوهش

این پژوهش از نوع کاربردی و در زمره پژوهش‌های ترکیبی^۱، از نوع اکتشافی متوالی^۲ و مدل طبقه‌بندی^۳ بوده که در دو بخش کیفی و کمی اجرا شده است. در این نوع پژوهش اکتشافی متوالی، ابتدا داده‌های کیفی و سپس کمی جمع‌آوری و تحلیل می‌شوند. اولویت زمانی معمولاً با بخش کیفی است و داده‌های کمی برای تقویت داده‌های کیفی استفاده می‌شوند. تجزیه و تحلیل داده‌ها معمولاً مرتبط بوده و ترکیب در مرحله تفسیر و بحث انجام می‌شود (Creswell, J. W., & Plano Clark, 2011).

^۱. mixed method

^۲. sequential exploratory

^۳. taxonomy development

شکل ۲- فرایند تحقیق ترکیبی اکتشافی متوالی مدل طبقه‌بندی (Creswell, 2014)

در بخش کیفی؛ از طرح فراترکیب تبدیلی^۱ و روش شش مرحله‌ای Sandelowski & Barroso (2007) استفاده گردید. تیم فراترکیب متشکل از دو نفر متخصص برنامه‌ریزی درسی و مسلط به روش پژوهش فراترکیب و دو نفر متخصص مدیریت آموزشی بودند. به منظور اطمینان و اعتباربخشی به جستجوی جامع و نظام‌مند پیشینه مرتبط با موضوع و یافتن منابع مورد نیاز از یک نفر از کارشناسان ارشد رشته علوم دانش‌شناسی و اطلاع‌رسانی نیز استفاده گردید. گام‌های فراترکیب عبارتند از:

مراحل این روش به ترتیب شامل تنظیم سؤال پژوهش، جست‌وجوی نظام‌مند ادبیات، ارزیابی کیفیت، تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی، ترکیب یافته‌های کیفی و اعتباریابی یافته‌های کیفی است.

مرحله اول: تنظیم سؤال پژوهش

سؤال اصلی پژوهش این بود که چارچوب برنامه درسی ذهن شاد در دوره ابتدایی دارای چه مؤلفه‌هایی است؟

مرحله دوم: جست‌وجوی نظام‌مند ادبیات

در این پژوهش پنج پایگاه داده به زبان انگلیسی شامل «اسکوپوس»، «امرالدا»، «ساینس دایرکت»، «اشپرنگر» و «پروکوئست» برای مطالعات خارجی و دو پایگاه داده به زبان فارسی

1. meta-synthesis

2. Scopus

3. Emerald

4. Science Direct

5. Springer

6. ProQuest

شامل «پایگاه نشریات کشور» و «پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی»^۱ به عنوان منابع گردآوری اطلاعات انتخاب شدند. برای جست‌وجوی مقالات در این پایگاه‌ها از واژه‌های کلیدی «برنامه درسی شادی»، «ذهن شاد» و «شادی»^۲ استفاده و مقالات مرتبط در بازه زمانی سال‌های ۱۳۸۰ تا اردیبهشت ۱۳۹۹ جمع‌آوری گردید.

مرحله سوم: ارزیابی کیفیت

پس از جست‌جوی اولیه پایگاه داده‌های مذکور، در مجموع تعداد ۵۶ منبع با کلید واژه‌های اشاره شده به دست آمد. فرایند بازبینی شامل بررسی عنوان منابع، چکیده و محتوای آنها بود و در هر مرحله متناسب با معیارهای پذیرش (زبان پژوهش‌ها فارسی و انگلیسی، زمان انجام پژوهش‌ها از سال ۱۳۸۰ تا ۲۰۰۱) تا اردیبهشت ۱۳۹۹ (می ۲۰۲۰)، پژوهش‌های ترکیبی یا کمی به صورت مقاله منتشر شده در مجلات، بخشی از یک کتاب و پایان‌نامه منتشر شده) مورد بررسی قرار گرفت. مراحل بازبینی به شرح زیر بوده است:

۱) عنوان منابع، چکیده و محتوای آنها بررسی شده و منابعی که ارتباطی با سؤالات پژوهش نداشتند، کنار گذاشته شدند. در این مرحله ۱۸ منبع به دلیل عدم ارتباط با سؤالات پژوهش، ۲ مقاله کنفرانسی و ۴ پایان‌نامه منتشر نشده کنار گذاشته شدند و ۳۲ منبع برای بررسی بیشتر وارد مرحله دوم شدند.

۲) در این مرحله، از منابعی که مربوط به نویسندگان مشترک یا دارای یافته‌های تکراری بودند یکی از آنها حذف و پژوهش کامل‌تر باقی ماند. به این ترتیب ۶ منبع دیگر نیز حذف و در نهایت تعداد ۲۶ منبع برای ورود به مرحله بعدی باقی ماند. در مرحله بعد به دلیل اینکه هدف پژوهش بهره‌مندی از یافته‌های کیفی بود، منابع کمی حذف شدند بنابراین ۹ منبع دیگر حذف شده و ۱۷ منبع باقی ماندند. نتایج در جدول ۱ ارائه شده است.

^۱. <http://www.magiran.com/>

^۲. <https://www.sid.ir/fa/journal/>

^۳. happiness curriculum

^۴. happy brain

^۵. happiness

جدول ۱. مقالات انتخاب شده نهایی برای جمع‌آوری اطلاعات

ردیف	نویسنده	عنوان پژوهش
۱	(2020) Buettner & et all	راه‌های شادی بیشتر: یک مطالعه دلفی
۲	(2020) Mertoglu	عوامل مؤثر بر شادی کودکان در مدرسه
۳	(2019) Shoshana	جوانی، کلاس و شادی
۴	(2019) Puri	برنامه درسی شادی: آموزش جامع برای هوش عاطفی
۵	(2019) Sisodia	برنامه درسی شادی
۶	(2019) Mittal	جستجوی شادی در برنامه درسی شاد
۷	(2019) Van Tilburg & Igou	رویای آینده روشن‌تر: پیش‌بینی شادی زندگی را معنی می‌بخشد
۸	(2018) Ludwigs & Erdtmann	تحلیل شادی یک تکنیک جدید برای سنجش سلامتی ذهن
۹	Sulianti, Djulawati & Sulasman (2018)	عادات ذهن شاد برای توسعه فرهنگ سواد قرآن خواندن
۱۰	(2017) Helliwell, Huang & Wang	مبانی اجتماعی شادی جهان، گزارش شادی جهانی
۱۱	(2017) Salavera	تفاوت‌ها در شادی و مقابله با استرس در دانش‌آموزان دوره متوسطه
۱۲	(2016) Adler	آموزش شادی سبب افزایش عملکرد آکادمیک می‌شود: شواهدی از بوتان، مکزیکو و پرو
۱۳	(2016) Vinichuk & Dolgva	تصویر شادی در بین کودکان دارای سطوح مختلف خلاقیت
۱۴	(2013) Williams	ذهن شاد، ذهن متفکر
۱۵	(2013) Lyubomirsky & Lyous	چگونه فعالیت‌های مثبت سبب افزایش شادی می‌شود.
۱۶	(2010) Orouke & Cooper	شاد باشید: مطالعه شادی در دانش‌آموزان ابتدایی استرالیا
۱۷	(2008) Obrien	شادی پایدار: چگونه مطالعات شادی می‌تواند به آینده‌ای پایدار کمک کند.

مرحله چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی

در این مرحله، پژوهش‌گران به طور پیوسته مقالات منتخب و نهایی شده را به منظور دستیابی به یافته‌ها درون محتوایی مجزایی که در آنها مطالعات اصلی انجام شده‌اند، چندبار مرور کرده و پس از گزینش پژوهش‌های منتخب، به استخراج کدها از متون انتخابی اقدام شد. برای استخراج کدها سؤال اصلی پژوهش ملاک عمل قرار گرفت. لازم به ذکر است که در پژوهش حاضر ۱۰۴ کد در نرم‌افزار NVIVO- 10 شناسایی شد. از این حیث با در نظر گرفتن فراوانی در مجموع ۱۵۸ کد استخراج گردید.

مراحل پنجم (ترکیب یافته‌های کیفی) و ششم (اعتباریابی یافته‌های کیفی) در قسمت یافته‌ها ارائه شده است.

یافته‌ها

مرحله پنجم: ترکیب یافته‌های کیفی

ابتدا در نرم‌افزار NVIVO-10 تمام عوامل استخراج شده از پژوهش‌ها به عنوان کد در نظر گرفته شد و سپس طبق قاعده‌های تقلیل با در نظر گرفتن مفهوم هر یک از کدها، کدها خلاصه شد و کدهای اولیه (۱۰۴ کد) به ۵۷ کد کاهش یافت. سپس این کدها بر اساس مفاهیم مرتبط با عناصر برنامه درسی دسته‌بندی و ۹ عنصر مشخص گردید. نتایج در جدول ۲ ارائه شده است:

جدول ۲. عناصر برنامه درسی ذهن شاد دوره ابتدایی

عناصر برنامه درسی	تشریح	پژوهش‌های انجام شده
هدف	<ul style="list-style-type: none"> • درک شادی به عنوان پادزهر در حل مشکلات اجتماعی، عاطفی و رفتاری • ایجاد رفتار متعادل در مواجهه با شرایط دشوار • کاهش استرس و بیش عمیق فراگیران نسبت به خود و دیگران • قراردادن شادی در زندگی • تقویت خودآگاهی و ذهن‌آگاهی فراگیران • ارتقاء سلامت روان دانش‌آموزان • ایجاد یک محیط محرک برای فراگیران • خلق جامعه‌ای با افراد شادتر، مثبت‌تر و با جنب و جوش‌تر • تقویت تفکر انتقادی • بیان خلاقانه و آزادانه • رشد همدلی با دیگران و اطمینان از روابط سالم • بکارگیری مهارت‌های مقابله با موقعیت‌های استرس‌زا • رشد آگاهی اجتماعی و ارزش‌های انسانی • توسعه رویکرد کل‌نگر به آموزش و پرورش در سطح جهانی • جلب توجه دانش‌آموزان به کاوشگری • تقویت گفت‌وگو آگاهانه • درک اینکه شادی حق هر شخص بوده و به شادی دیگران وابسته است • تقویت نگرش مثبت 	<p>Buettner & et all (2020), Sisodia (2019), Shoshana (2019), Van Tilburg & Igou (2019), Sulianti & et all (2018), Ludwigs & Erdtmann (2018), Helliwell & et all (2017), Vinichuk & Dolgva (2016), Adler (2016), Williams (2013), Lyubomirsky & Lyous (2013), Obrien (2008)</p>
محتوا	<ul style="list-style-type: none"> • آموزش نحوه ارتباط با دوستان و خانواده • آموزش مهارت‌های کارگروهی • آموزش مهارت‌های زندگی • آموزش هنر و موسیقی • آموزش حفاظت از محیط‌زیست • آموزش تفکر مثبت • آموزش راهبردهای مقابله با استرس 	<p>Buettner & et all (2020), Mertoglu (2020), Sisodia (2019), Shoshana (2019), Mittal (2019), Van Tilburg & Igou (2019), Puri(2019), Sulianti & et all (2018), Salavera (2017), Helliwell & et all (2017), Vinichuk & Dolgva (2016), Adler (2016), Williams (2013), Orourke & Cooper (2010) Obrien (2008),</p>

عناصر برنامه درسی	تشریح	پژوهش‌های انجام شده
	<ul style="list-style-type: none"> تقویت مهارت‌های جسمانی تقویت مهارت‌های حل مسأله 	
نقش مربی	<ul style="list-style-type: none"> مربی راه‌های افزایش و تقویت شادی در دانش‌آموزان را در نظر می‌گیرد. مربی نقش الگو و راهنما دارد. مربی یک پژوهش‌گر آموزشی و پرورشی است. مربی عامل انگیزاننده در یادگیری فراگیرندگان است. موانع یادگیری فراگیرندگان را شناسایی کرده و با طراحی فعالیت‌های مناسب برای رفع آنها تلاش می‌کند. 	Mertoglu (2020), Sisodia (2019), Shoshana (2019), Mittal (2019), Sulianti & et all (2018), Ludwigs & Erdtmann (2018), Lyubomirsky & Lyous (2013), Williams (2013), Orourke & Cooper (2010)
نقش فراگیرنده	فعال و تعاملی با سایر دانش‌آموزان	Buettner & et all (2020), Sisodia (2019), Shoshana (2019), Puri(2019), Adler (2016), Vinichuk & Dolgva (2016), Williams (2013)
روش یاددهی - یادگیری	<ul style="list-style-type: none"> تدریس کلاسی با شعر و آواز تدریس کلاسی با اجرای تمرین‌های شاد ایفای نقش بازدید خواندن داستان کوتاه مورد علاقه بچه‌ها بازی بحث و مشارکت داستان پردازی روش‌های هدایت شده برای ذهن آگاهی روش ایفای نقش روش نمایش و ارائه 	Sisodia (2019), Van Tilburg & Igou (2019), Sulianti & et all (2018), Ludwigs & Erdtmann (2018), Helliwell & et all (2017), Adler (2016), Williams (2013), Obrien (2008),
ارزشیابی	از طریق روش ترکیبی (کمی و کیفی) و در سه مرحله (آغازین، تکوینی و تراکمی)	Buettner & et all (2020), Sisodia (2019), Shoshana (2019), Puri(2019), Williams (2013),
مواد آموزشی	<ul style="list-style-type: none"> فیلم عکس اردو پخش کننده‌های صوتی در کلاس 	Buettner & et all (2020), Sisodia (2019), Shoshana (2019), Mittal (2019), Helliwell & et all (2017), Adler (2016), Williams (2013), Obrien (2008)
نوع برنامه درسی	<ul style="list-style-type: none"> رسمی قصه شده 	Mertoglu (2020), Salavera (2017), Shoshana (2019), Lyubomirsky & Lyous (2013)
سطح تحصیلی	دوره ابتدایی	Mertoglu (2020), Salavera (2017), Vinichuk & Dolgva (2016), Adler (2016), Orourke & Cooper (2010),
مشارکت‌کنندگان در طراحی و اجرای برنامه درسی	<ul style="list-style-type: none"> دانش‌آموزان مقطع ابتدایی کارشناسانی که سابقه انجام پژوهش‌های تجربی درباره شادی داشتند معلمان و مربیان مدارس 	Mertoglu (2020), Buettner & et all (2020), Sisodia (2019), Sulianti & et all (2018), Salavera (2017), Vinichuk & Dolgva (2016), Orourke & Cooper (2010),
مکان آموزش	کلاس درس	Sisodia (2019), Sulianti & et all (2018), Orourke & Cooper (2010)
زمان آموزش	۴۵ دقیقه برگزاری کلاس شاد بصورت روزانه	Sisodia (2019)

مرحله ششم: اعتباریابی یافته‌های کیفی

در سراسر فرایند این پژوهش نیز تلاش گردیده تا با فراهم کردن توضیحات و توصیف واضح و روشن برای گزینه‌های موجود، مراحل پژوهش به دقت طی شده و در زمان لازم از ابزارهای مناسب جهت ارزیابی پژوهش‌ها استفاده شود. اعتبار داده‌ها با استفاده از تکنیک‌های اعتبارپذیری^۱ و انتقال‌پذیری^۲ از طریق خودبازبینی پژوهش‌گران^۳ و هم‌سوسازی داده‌ها^۴ و اعتمادپذیری^۵ با هدایت دقیق جریان جمع‌آوری اطلاعات و هم‌سوسازی پژوهش‌گران تعیین شد.

بخش کمی

پس از طراحی چارچوب برنامه درسی ذهن شاد، بخش کمی به‌منظور اعتباریابی چارچوب مذکور تعریف شده است. در این بخش؛ روش پژوهش توصیفی پیمایشی بود. جامعه آماری تمامی معلمان دوره ابتدایی و آشنا با مبانی مشاوره تحصیلی، برنامه‌ریزی درسی و مدیریت آموزشی بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، تعداد ۶۵ نفر از معلمان دوره ابتدایی شهر شیراز به عنوان نمونه انتخاب گردیدند. ابزار پژوهش مقیاس محقق ساخته شامل پنج گویه پنج‌گزینه‌ای از نوع لیکرت با نمره‌گذاری از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) بود که در بین نمونه منتخب توزیع گردید. به‌منظور تعیین اعتبار مقیاس، از روش اعتبار محتوا و محاسبه شاخص نسبت روایی محتوا^۶ و شاخص روایی محتوا^۷ استفاده شد. بر این اساس، مقیاس به ۱۰ نفر از استادان رشته مطالعات برنامه درسی ارسال گردید و پس از دریافت نظرات آنها، اصلاحات لازم صورت گرفت. مقدار CVR بازه ۰/۷۱ تا ۰/۹۳ و مقدار CVI بازه ۰/۸۰ تا ۰/۹۴ به‌دست آمد و اعتبار علمی مقیاس مورد تأیید قرار گرفت. پایایی ابزار بخش کمی با توزیع مقیاس بین ۳۰ نفر از معلمان دوره ابتدایی خارج از گروه اصلی پژوهش به روش همسانی درونی مورد بررسی قرار گرفت و ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۹ به‌دست آمد. داده‌های کمی با استفاده از روش تحلیل عامل تأییدی^۸ تجزیه و تحلیل شدند.

1. credibility

2. transferability

3. investigator self-monitoring

4. data triangulation

5. dependability

6. investigator triangulation

7. content validity ratio (CVR)

8. content validity index (CVI)

9. confirmatory factor analysis

نتایج تحلیل عاملی، نشان داد که بار عاملی هدف ۰/۸۱، محتوا ۰/۷۳، نقش مربی ۰/۶۷، نقش فراگیرنده ۰/۷۴، روش یاددهی - یادگیری ۰/۵۹، ارزشیابی ۰/۶۴، مواد آموزشی ۰/۷۱، نوع برنامه درسی ۰/۶۱، سطح تحصیلی ۰/۵۳، مشارکت کنندگان ۰/۸۱، مکان آموزش ۰/۷۶ و زمان آموزش ۰/۸۳ می‌باشد و همگی در سطح ۰/۰۰۱ معنی‌دار هستند. جدول ۵، بار عاملی و خطای معیار برآورد شده هر یک از عناصر را نشان می‌دهد.

جدول ۳. بار عاملی و خطای معیار برآورد

عناصر	بارعاملی	خطای معیار برآورد شده
هدف	۰/۸۱	۰/۵۵
محتوا	۰/۷۳	۰/۳۲
نقش مربی	۰/۶۷	۰/۵۵
نقش فراگیرنده	۰/۷۴	۰/۴۵
روش یاددهی - یادگیری	۰/۵۹	۰/۶۶
ارزشیابی	۰/۶۴	۰/۵۹
مواد آموزشی	۰/۷۱	۰/۵۰
نوع برنامه درسی	۰/۶۱	۰/۶۳
سطح تحصیلی	۰/۵۳	۰/۷۲
مشارکت کنندگان	۰/۸۱	۰/۵۵
مکان آموزش	۰/۷۶	۰/۴۱
زمان آموزش	۰/۸۳	۰/۳۱

شاخص‌های ریشه خطای میانگین مجذورات تقریبی (RMSEA)، ریشه میانگین مجذورات باقیمانده (RMR)، شاخص نیکویی برازش (GFI)، شاخص تعدیل شده نیکویی برازش (AGFI)، شاخص نرم شده برازندگی (NFI)، شاخص نرم نشده برازندگی (NNFI)، شاخص برازندگی فزاینده (IFI) و شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) به‌عنوان ملاک‌های انطباق برنامه درسی با داده‌های مشاهده شده بسیار مطلوب است که نتایج آن در جدول ۲ گزارش شده است.

1. Root Mean Square Error of Approximation

2. Root Mean Square Residual

3. Goodness of Fit Index

4. Adjusted Goodness of Fit Index

5. Normed of Fit Index

6. Non Normed of Fit Index

7. Incremental of Fit Index

8. Comprative of Fit Index

جدول ۴. شاخص‌های نیکویی برازش چارچوب برنامه درسی

شاخص	مقدار
RMSEA	۰/۰۵۶
RMR	۰/۰۴۲
GFI	۰/۹۱
AGFI	۰/۸۸
NFI	۰/۹۵
NNFI	۰/۹۰
IFI	۰/۸۸
CFI	۰/۹۳

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این پژوهش، طراحی و اعتباریابی چارچوب برنامه درسی ذهن شاد در دوره ابتدایی با تأکید بر اصول و مبانی آموزش ذهن شادی محور، بود.

نشاط و شادابی در مدرسه باعث رشد و تکامل همه ابعاد وجودی یک دانش‌آموز در بعد جسمانی، شناختی، عاطفی، اخلاقی و معنوی می‌شود. امروزه شادی و نشاط نقش و جایگاه برجسته‌ای در مباحث اثربخشی و برنامه‌ریزی آموزشی دارد. در حقیقت تحقق شادی در فرایند یاددهی- یادگیری به منزله راه‌گشایی و فراهم نمودن زمینه حصول سایر اهداف نظام تربیتی است. Warnick (2009) بر این باور است که شادی باید هدف مرکزی آموزش و پرورش باشد و معتقد است، شادی و آموزش ارتباط تنگاتنگی دارند. هدف از آموزش خوب باید این باشد که به طور قابل توجهی به شادی فردی و جمعی کمک کند. در این میان برنامه‌های درسی نیز، از جمله عوامل آموزشی است که نقش محوری در هر نظام آموزشی، ایفا می‌کند. و با توجه به اهمیت و نقش غیرقابل انکار شادی و نشاط در پرورش قوای جسمانی و بروز خلاقیت دانش‌آموزان، تولید و محتوای برنامه درسی شاد و مبتنی بر نشاط و تفریح اهمیت می‌یابد.

یکی از مسائلی که در انتخاب اهداف چارچوب برنامه درسی مبتنی بر ذهن شاد باید در نظر داشت، درک شادی به عنوان پادزهر در حل مشکلات اجتماعی، عاطفی و رفتاری می‌باشد که این مهم از طریق آموزش روابط اجتماعی مناسب به دانش‌آموزان و بهبود روابط انسانی و فضای عاطفی به دست می‌آید (عباسی نیا، ۱۳۹۱؛ رضایی، ۱۳۸۶). از دیگر مسائل در انتخاب هدف کاهش استرس و بینش عمیق فراگیران نسبت به خود و دیگران می‌باشد. در راستای اهمیت این هدف می‌توان گفت که مدیریت استرس به شیوه شناختی - رفتاری مؤثر می‌باشد و باعث افزایش

شادکامی افراد می‌شود (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۲). تقویت خودآگاهی و ذهن‌آگاهی فراگیران و ایجاد رفتار متعادل در مواجهه با شرایط دشوار، از دیگر مسائل در انتخاب هدف می‌باشد. پژوهش‌های انجام گرفته در رابطه با شادی نشان می‌دهد که افکار و رفتارهای افراد شاد سازگارانه و کمک‌کننده می‌باشد. این افراد با دیدگاه روشن به امور می‌نگرند، دعا و نیایش دارند، برای حل مسائل خود مستقیماً تلاش می‌کنند و به موقع از دیگران کمک می‌طلبند (Bridges & et all, 2002). مسئله دیگری که در انتخاب اهداف باید در نظر گرفته شود، قراردادن شادی در زندگی جهت ارتقاء سلامت روان دانش‌آموزان می‌باشد. سلامت روان یکی از موضوعاتی است که با شادکامی در ارتباط می‌باشد. یعنی افرادی که سلامت روان بالایی دارند شادکامی بالایی را نیز خواهند داشت و بدیهی است با افزایش شادکامی نه تنها سلامت روان در افراد افزایش پیدا می‌کند بلکه زمینه‌هایی برای رشد و شکوفایی استعدادها و توانمندی‌های افراد نیز به وجود می‌آید (Anasory, 2006). از دیگر اهداف می‌توان به تقویت تفکر انتقادی، بیان خلاقانه و آزادانه افکار دانش‌آموزان اشاره کرد که تفکر انتقادی در پژوهش مختلف پیش‌بینی‌کننده شادکامی می‌باشد (فرزادفر و همکاران، ۱۳۸۶). و از دیگر مسائلی که در تعیین اهداف برنامه درسی مبتنی بر ذهن شاد باید در نظر گرفته شود می‌توان به ایجاد یک محیط محرک برای فراگیران، خلق جامعه‌ای با افراد شادتر، مثبت‌تر و با جنب‌وجوش‌تر، رشد همدلی با دیگران و اطمینان از روابط سالم، به‌کارگیری مهارت‌های مقابله با موقعیت‌های استرس‌زا، رشد آگاهی اجتماعی و ارزش‌های انسانی، توسعه رویکرد کل‌نگر به آموزش و پرورش در سطح جهانی، جلب توجه دانش‌آموزان به کاوشگری، تقویت گفتمان آگاهانه، درک اینکه شادی حق هر شخص است و به شادی دیگران وابسته است و تقویت نگرش مثبت اشاره کرد. در بخش کمی نیز تحلیل عامل نشان داد که از دیدگاه متخصصان برنامه درسی اهداف برنامه درسی مبتنی بر ذهن شاد از اعتبار بالایی برخوردار می‌باشند. نتایج به‌دست آمده با نتایج پژوهش‌های هاشمی و همکاران (۱۳۹۲)، عباسی‌نیا (۱۳۹۱)، رضایی‌نیا (۱۳۸۶)، فرزاد فر و همکاران (۱۳۸۶) همسو می‌باشد.

در گزینش محتوای برنامه درسی باید مسائلی نظیر، آموزش نحوه ارتباط با دوستان و خانواده، آموزش مهارت‌های کارگروهی، آموزش مهارت‌های زندگی، آموزش هنر، آموزش حفاظت از محیط زیست، آموزش تفکر مثبت، آموزش راهبردهای مقابله با استرس، تقویت مهارت‌های جسمانی، تقویت مهارت‌های حل مسئله، گنجاندن شود. محتوای دروس باید جذابیت لازم را داشته باشند (Crowther, 2008). محتوای دروس با زندگی دانش‌آموزان باید مرتبط باشد. اگر آنچه

که دانش‌آموزان در کتاب‌های درسی فرا می‌گیرند، به آنها مهارت لازم برای زندگی و مسائل روزمرشان را بدهد، علاقه و انگیزه یادگیری و نشاط در زندگی اجتماعی را تجربه خواهند کرد. در تحقیقی که پونتام و همکاران انجام دادند، دریافتند افرادی که از نظر اجتماعی مهارت بیشتری دارند و توانایی برقراری ارتباط با افراد و مسائل روزمره را دارند، شادترند (Huppke, 2001). همچنین هنر و موسیقی خلاء بزرگی در محتوای برنامه درسی می‌باشد. این دو موضوع به دلیل ماهیت ذاتی خلاقانه‌شان می‌توانند پیوند عمیقی با روحیات کودکان و نوجوانان برقرار کنند و شادی را برای آنها به ارمغان بیاورد (دستوری و پارسا، ۱۳۹۵). در بخش کمی نیز تحلیل عامل نشان داد که از دیدگاه متخصصان برنامه درسی، محتوای برنامه درسی مبتنی بر ذهن شاد از اعتبار بالایی برخوردار می‌باشند. نتایج به دست آمده با نتایج پژوهش‌های دستوری و پارسا (۱۳۹۵)، Crowther (2008) همسو می‌باشد.

نقش مربی، دیگر عنصر شناسایی شده چارچوب برنامه درسی ذهن شاد در دوره ابتدایی بود. برای داشتن مدرسه‌ای شاد و پرجاذبه، مربیان مدرسه باید با نشاط باشند و شادی در فضای مدرسه موج بزند (ایمانی، ۱۳۸۷). همچنین مربی باید راه‌های افزایش و تقویت شادی در دانش‌آموزان را در نظر بگیرد. او می‌تواند برای افزایش اطلاعات خود در مورد استفاده از روش‌های مناسب جهت ایجاد شادی در دانش‌آموزان، از همه منابع در دسترس از جمله مبادله اطلاعات با همکاران آموزشی خود در برنامه‌ریزی آموزشی استفاده کند. ارتباط با سایر محافل از جمله محافل دانشگاهی، مراکز تحقیقاتی و یا شرکت در همایش‌های تعلیم و تربیتی می‌تواند بسیار مؤثر باشد؛ افزایش مطالعه منابعی مانند کتاب‌های مرتبط، مجلات، مقالات جدید، مراجعه به سایت‌های اطلاعاتی و نمایه‌های اسنادی شرکت در همایش‌های علمی، کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های ضمن خدمت، جهت افزایش اطلاعات تجربی و مشاوره‌ای خود می‌تواند در این زمینه کارگشا باشد (هاتوس، ۱۳۸۶). در بخش کمی نیز تحلیل عامل نشان داد که از دیدگاه متخصصان برنامه درسی، نقش مربی در برنامه درسی مبتنی بر ذهن شاد از اعتبار بالایی برخوردار می‌باشند. نتایج به دست آمده با نتایج پژوهش‌های ایمانی (۱۳۸۷) و هاتوس (۱۳۸۶) همسو است.

نقش فراگیر، عنصر دیگر است. در این عنصر مشخص گردید که در فرایند یاددهی - یادگیری، فعال بودن فراگیر و تعامل با سایر دانش‌آموزان، نقش اساسی باید در برنامه درسی داشته باشد. با توجه به این مهم، شناخت همه جانبه دانش‌آموز و توجه به نیازها و ویژگی‌های او، اعتماد و تفویض مسئولیت متناسب به دانش‌آموزان و هماهنگی بین معلم و دانش‌آموز باید مد نظر قرار

گیرد (Morris, 2011). در بخش کمی نیز تحلیل عامل نشان داد که از دیدگاه متخصصان برنامه درسی نقش فراگیر در برنامه درسی مبتنی بر ذهن شاد از اعتبار بالایی برخوردار می‌باشند.

عنصر شناسایی شده دیگر روش یاددهی - یادگیری است. روش‌های آموزش باید به گونه‌ای انتخاب شوند تا تدریس کلاسی با اجرای تمرین‌های شاد همراه باشد و از روش‌هایی چون، تدریس کلاسی با شعر و آواز، ایفای نقش، بازدید، خواندن داستان کوتاه مورد علاقه بچه‌ها، بازی، بحث و مشارکت، داستان‌پردازی، روش‌های هدایت شده برای ذهن‌آگاهی و نمایش و ارائه، استفاده شود. از طریق آموزش مهارت‌های مثبت‌اندیشی با روش‌های نوین تدریس همچون بارش مغزی، مشارکتی، ایفای نقش یا تلفیقی از این روش‌ها به رشد و ارتقاء سرمایه‌های روان‌شناختی دانش‌آموزان کمک شود و آنها را در حل و فصل منطقی‌تر مسائل، یاری رساند (یکانی‌زاد و همکاران، ۱۳۹۷). در بخش کمی نیز تحلیل عامل نشان داد که از دیدگاه متخصصان برنامه درسی روش‌های یاددهی - یادگیری برنامه درسی مبتنی بر ذهن شاد از اعتبار بالایی برخوردار می‌باشند. نتایج به‌دست آمده با نتایج پژوهش یکانی‌زاد و همکاران (۱۳۹۷) همسو می‌باشد.

عنصر مواد آموزشی که از دیگر عناصر شناسایی شده این چارچوب است که مشتمل بر فیلم، عکس، اردو و پخش‌کننده‌های صوتی در کلاس می‌باشد. استفاده از روش‌های متنوع آموزشی که مورد علاقه زیاد فراگیرندگان هستند؛ اساس لازم را برای یادگیری تدریجی و تکمیلی آماده می‌سازد و در نتیجه یادگیری را دائمی می‌کند. تجارب واقعی و حقیقی را در اختیار آنان قرار می‌دهد و در نتیجه، موجب فعالیت آنان خواهد شد. همچنین در توسعه و رشد معنا در ذهن دانش‌آموزان مؤثر هستند و تجاربی را در اختیار آنان قرار می‌دهند که از راه‌های دیگر امکان ندارد (Lucas, 2014). در بخش کمی نیز، تحلیل عامل نشان داد که از دیدگاه متخصصان برنامه درسی مواد و منابع آموزشی برنامه درسی مبتنی بر ذهن شاد از اعتبار بالایی برخوردار می‌باشند. نتایج به‌دست آمده با نتایج پژوهش (Lucas 2014) همسو می‌باشد.

در این چارچوب عنصر نوع برنامه درسی نیز ارائه گردید. طبیعتاً هر نوع برنامه درسی، اقتضاهای خاص خود را طلب می‌کند و هدف طراح برنامه درسی را آشکار و مشخص می‌سازد. این برنامه به صورت رسمی و قصد شده، به دنبال آن است تا دانش‌آموزان شاد، احساس رضایت و خوشبختی کنند و دیگران از همنشینی با آنها بهره جویند، آرزوها و نیازهای فردیشان تا حد نسبتاً زیادی تحقق یافته باشد و خوشبختی و شادمانی‌شان مستدام باشد نه مقطعی و زودگذر (نیازآذری، ۱۳۹۳). در بخش کمی نیز تحلیل عامل نشان داد که از دیدگاه متخصصان برنامه درسی

مکان برنامه درسی مبتنی بر ذهن شاد از اعتبار بالایی برخوردار می‌باشند. این یافته با نتایج پژوهش جعفری و طالب‌زاده (۱۳۸۹) همسو می‌باشد.

سطح تحصیلی به عنوان عنصری دیگر در این چارچوب مورد اشاره قرار گرفته و مشروعیت برنامه تدوین شده، به دلیل تناسب با ویژگی‌های دانش‌آموزان دوره ابتدایی مورد تأیید واقع شده است. جایگاه پایین ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی شادی، نمایانگر غفلت از توجه به ضرورت برنامه درسی شاد در آموزش و پرورش ایران نیز هست. داشتن برنامه درسی شاد در مدارس ابتدایی ایران، مستلزم ارائه روش‌ها و راهکارهایی است که بتوان عملاً در تعلیم و تربیت به‌کار بست. زیرا شادی امری نیست که به صرف تبیین نظری، در عمل صورت پذیرد؛ شادی یک تجربه درونی است که عوامل بسیاری در ایجاد آن دخیل هستند و در صورتی محقق می‌گردد که به وجود این عوامل در فضای آموزشی توجه شود (دستوری و پارسا، ۱۳۹۵). در بخش کمی نیز تحلیل عامل نشان داد که از دیدگاه متخصصان برنامه درسی سطح تحصیلی برنامه درسی مبتنی بر ذهن شاد از اعتبار بالایی برخوردار می‌باشند. نتایج به‌دست آمده با نتایج شفیع‌زاده و اکبری (۱۳۹۴) همسو می‌باشد.

مشارکت‌کنندگان در طراحی و اجرای برنامه درسی نیز مورد توجه قرار گرفته است، که شامل دانش‌آموزان مقطع ابتدایی، کارشناسانی که سابقه انجام پژوهش‌های تجربی درباره شادی داشتند و معلمان و مربیان مدارس بود. یکی از عناصر مهم نظام آموزشی برنامه‌درسی است. و با توجه به این‌که برنامه درسی توسط معلمان در کلاس اجرا می‌شود، می‌طلبد که خود آنها نیز در این فرایند مهم، مشارکت داده شوند. علاوه براین، توصیه می‌شود که هم معلمان و هم دانش‌آموزان در جهت ارتقاء ظرفیت تدریس و نیز بالا بردن سطح کیفی برون‌دادهای آموزشی دانش‌آموزان، بازخوردهای خود را در جهت دریافت خدمات بهتر و عملی ساختن اهداف آموزشی، ارائه نمایند (Truong, 2016). در بخش کمی نیز تحلیل عامل نشان داد که از دیدگاه متخصصان برنامه درسی مشارکت‌کنندگان در طراحی و اجرای برنامه درسی مبتنی بر ذهن شاد از اعتبار بالایی برخوردار می‌باشند. نتایج به‌دست آمده با نتایج (احمدی، ۱۳۹۶، Hamell, 2013، Truong, 2016) همسو می‌باشد.

عنصر زمان، آموزش چارچوب زمانی که در آن محتوا به همراه شیوه‌ها و مواد آموزشی مربوطه ارائه می‌شود (Collins, 2008) که شامل ۴۵ دقیقه برگزاری کلاس شاد به‌صورت روزانه بود. عنصر مکان، همان کلاس درس است که در واقع همان محیطی است که کلیه فرایندهای یاددهی-

یادگیری در درون آن انجام می‌پذیرد. و فضای فیزیکی کلاس درس یکی از عوامل ایجاد شادی در مدرسه می‌باشد (عباسی نیا، ۱۳۹۱). که این مهم از طریق زیباسازی و بهینه‌سازی فضای مدرسه، رنگ و پوشش دانش‌آموزان، فراهم ساختن امکانات آزمایشگاهی و کارگاهی، اتفاق می‌افتد (رضایی، ۱۳۸۶؛ صادقی، ۱۳۸۵). برای بهره‌وری مطلوب از رنگ، باید شرایط سنی، جنسیت و کارکرد هر یک از فضاها مورد توجه قرار گیرد. برای رنگ‌آمیزی دیوارهای داخلی کلاس‌ها اغلب از رنگ‌های آرام مانند کرم و بژ استفاده می‌شود. برای راه‌روها و راه‌پله‌ها می‌توان از رنگ‌های سرد و آرام مانند آبی و سبز کم‌رنگ استفاده کرد. این رنگ‌ها در کنترل هیجانات روحی تأثیر به‌سزایی دارند و علاوه بر آرامش محیط، از حوادث احتمالی دانش‌آموزان نیز می‌کاهد (Kelly, 2009). در بخش کمی نیز تحلیل عامل نشان داد که از دیدگاه متخصصان برنامه درسی مکان برنامه درسی مبتنی بر ذهن شاد از اعتبار بالایی برخوردار می‌باشند. این یافته با نتایج پژوهش رضایی (۱۳۸۶) همسو می‌باشد.

ارزشیابی، عنصر دیگر برنامه درسی است. هدف از آن، اندازه‌گیری میزان تغییرات انجام شده در یادگیری و قضاوت در مورد عملکرد یادگیرندگان به‌منظور تصمیم‌گیری درباره ارتقاء دانش‌آموزان و کسب اطمینان از اینکه آیا فعالیت‌های آموزشی معلم و کوشش‌های دانش‌آموزان به نتایج مطلوب انجامیده است یا خیر؟ ارزشیابی با استفاده از شیوه‌های گوناگون مانند روش ترکیبی (کمی و کیفی) و در سه مرحله (آغازین، تکوینی و تراکمی) انجام می‌شود. در بخش کمی نیز تحلیل عامل نشان داد که از دیدگاه متخصصان برنامه درسی ارزشیابی برنامه درسی مبتنی بر ذهن شاد از اعتبار بالایی برخوردار می‌باشند. نتایج به‌دست آمده با نتایج پژوهش (Lubbers 2006) همسو می‌باشد.

پرورش کودک، تنها توجه به نیازهای اولیه جسمی همچون غذا، پوشاک و سرپناهی امن نیست. حتی نیاز کودکان علاوه بر این موارد به محبت و بهره‌مندی از آموزش مناسب محدود نمی‌شود. بلکه کودک، نیاز مهم دیگری هم دارد که شاید کمتر شناخته شده و مورد توجه قرار گرفته باشد و آن هم نیاز به شادی و نشاط است. کودکان شاد از سلامت جسمی و روحی بیشتری برخوردارند. در آینده انسان‌های موفق‌تری خواهند بود، اعتمادبه‌نفس بالاتری داشته و در مقابله با مشکلات، قدرت انعطاف‌پذیری و تصمیم‌گیری قوی‌تری دارند. از این‌رو، توجه همه جانبه سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان نظام آموزشی در تهیه محتوای شاد و تخصیص فضای نشاط‌آور

آموزشی را بیش‌ازبیش طلب می‌نماید. در نهایت با توجه به نتایج پژوهش پیشنهادت زیر مطرح می‌شود:

- استفاده از رنگ‌آمیزی، عکس‌های شاد، بازی و فعالیت‌های گروهی در کتب درسی دوره ابتدایی
- توجه معلمان دوره ابتدایی به آموزش کارگروهی و تقسیم کار
- برگزاری اردوهای دانش‌آموزی و حضور در طبیعت
- بازسازی فضای آموزشی مدارس و استفاده از رنگ‌های شاد در کلاس‌های دوره ابتدایی
- تأکید و توجه ویژه مدیران و معلمان دوره ابتدایی به ساخت کارگاه‌های آموزشی ویژه دانش‌آموزان، تا با ایفای نقش، با مشاغل مختلف اجتماع آشنا گردند.

منابع

- Abbasi Nia, M. (2012). Cheerful schools, happy students. Qom: Holy Quran Society. [Persian]
- Adler, A. (2016). Teaching well-being increases academic performance: Evidence from Bhutan, Mexico, and Peru. Publicly Accessible Penn Dissertations: 1572. Retrieved from: <http://repository.upenn.edu/edissertations/1572>
- Aflakiafard, H. & Bazm, Q. (2018). The impact of educational space on students' happiness and learning. *Journal of New Achievements in Humanities Studies*, 2: 43-77. [Persian]
- Ahmadi, S. (2017). Assessing teachers' willingness to participate in curriculum planning based on their preferred curriculum in secondary schools in Shiraz. Master Thesis, Curriculum Planning, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shiraz University. [Persian]
- Akbarpooran, S. & Rezaei, M. (2018). An overview of happiness / cheerful politics in Iranian schools from idea to implementation. *Journal of Public Policy Research*, 4 (2): 121-142. [Persian]
- Applasamy, V., Gamboa, R. A., Al-Atabi, M. & Namasivayam, S. (2014). Measuring Happiness in Academic Environment: A Case Study of the School of Engineering at Taylor's University (Malaysia). *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 123: 106-112.
- Argyle, M. (2001). *The psychology of happiness* (2nd ed.) London: Routledge.
- Badri, M., Al Nuaimi, A., Guang, Y., Al Sheryani, Y. & Al Rashedi, A. (2018). The effects of home and school on children's happiness: a structural equation model. *International Journal of Child Care and Education Policy*, 12 (1): 17.
- Beauchamp, G. A. (1982). *Curriculum Theory: Meaning, Development, and Use. Theory into Practice*. 21 (1): 23-27.
- Bridges, L. J., Margie, N. G. & Zaff, J. F. (2002). Background for community Level

- work on emotional well – being in Adolescence: Reviewing the Literature on Contributing Factors. <http://www.Childrends.org/files/Kemotional.pdf>
- Brophy, J. (1998). *Motivating student to learn*. New York: McGraw- hill.
- Buettner, D., Nelson, T. & Veenhoven, R. (2020). Ways to greater happiness: A Delphi study. *Journal of Happiness Studies*: 1-18.
- Clements, D. H. & Sarama, J. (2014). *Learning and Teaching Early Math: The Learning Trajectories Approach* (Studies in Mathematical Thinking and Learning Series), second edition. NY: Taylor & Francis.
- Collins, C. (2008). Time Management in the Classroom: Increasing Instructional Time. *Journal of Special Services in the Schools*, 5(3-4): 131-153.
- Creswell, J. W. (2014). *A concise introduction to mixed methods research*. SAGE publications.
- Creswell, J. W. & Plano Clark, V. L. (2011). *Designing and conducting mixed methods research* (2nd Ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Crowthor, G. (2008). *Inspection Report: Broad gate Primary School. Offset Raising Improving Lives*, N.107874, Yorkshire, United Kingdom.
- Document of the fundamental transformation of the official public education system of the Islamic Republic of Iran. [Persian]
- Dougall, A., Thompson, S. A., Faulks, D., Ting, G. & Nunn, J. (2014). Guidance for the core content of a Curriculum in Special Care Dentistry at the undergraduate level. *European Journal of Dental Education*, 18 (1): 39- 43.
- Ebrahim Kafouri, K., Maleki, H. & Khosravi, A. A. (2015). Investigating the role of Klein curriculum elements in academic failure in the first year of high school mathematics from the perspective of curriculum partners. *Research in Curriculum Planning*, 17 (44): 50-62. [Persian]
- Eisner, E. W. (2002). *The Educational Imagination*. Columbus: Merrill Prentice Hall.
- Farzadfar, M., Molavi, H. & Atashpour, S. H. (2007). The effect of Fordyce's happiness training on reducing depression in homeless women in Isfahan. *Knowledge and Research in Psychology, Islamic Azad University, Khorasgan Branch*, 50: 39-30. [Persian]
- Grammar, N. & Parsa, A. (2016). Analytical study of the necessity of happy curriculum in Iranian schools tomorrow. *Mohaghegh Ardabili University*. [Persian]
- Hamel, C. (2013). *A Research on School Organizational Climate, Teacher Participation in Decision Making and School Effectiveness in Kaohsiung County and Kaohsiung City*. Available at: www.etd.npue.edu.tw
- Hashemi, F., Alipour, A. & Philly, A. (2013). The effectiveness of stress management therapy (cognitive-behavioral) on the happiness of infertile women. *Armaghan Danesh Scientific Research Journal*, 18 (9), 686-678. [Persian]
- Hatos, S. (2007). *General Psychology*. Translation: Hossein Ebrahimi, Tehran: Savalan Publishing. [Persian]
- Helliwell, J. F., Huang, H. & Wang, S. (2017). *Social Foundations of World Happiness*. In J. F. Helliwell, R. Layard & J. Sachs (Eds.), *World Happiness Report 2017* (pp. 8-47). New York: Sustainable Development Solutions Network.
- Huppke, R. W. (2001). "Study finds community work linked to happiness". [Htt://archive. Nandotimes.... / 0.2107, 50004587722-500698037-50374788-, Html? Printe](http://archive.nandotimes.com/0.2107,50004587722-500698037-50374788-,Html?Printe).

- Imani, M. (2008). Cheerful teacher, happy school, effective factors in teacher cheerfulness and school happiness. *Payvand Monthly*, 342. [Persian]
- Kamthan, S., Sharma, S., Bansal, R., Pant, B., Saxena, P., Chansoria, S. & Shukla, A. (2019). Happiness among second year MBBS students and its correlates using Oxford Happiness Questionnaire. *Journal of oral biology and craniofacial research*, 9 (2): 190-192.
- Kelly, C., Molcho, M. & Nic Gabhainn, S. (2009). Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) Ireland 2006 middle childhood study: socio-demographic patterns in health behaviours, risk behaviours, health outcomes and social contexts of young people's health.
- Klein, M. F. (1991). A conceptual framework for curriculum decision making in the politics for curriculum decision making. NY: state university of New York press.
- Lubbers, M. (2006). The impact of peer relations on academic progress in junior high. *Journal of school Psychology*. Vol, 44, Issue, 6.
- Lucas, R., Choudhri, T., Roche, C., Ranniger, C. & Greenberg, L. (2014). Developing a Curriculum for Emergency Medicine Residency Orientation Programs. *The Journal of Emergency Medicine*. 46 (5): 701- 705.
- Ludwigs, K. & Erdtmann, S. (2018). The Happiness Analyzer: a New Technique for Measuring Happiness. *Journal of Happiness Research*, 19 (1): 1-13.
- Mittal, R. (2019). Searching for Happiness in Happiness Curriculum. *The National Life Skills, Value Education & School Wellness Program*, 5 (1): 1-13.
- Lyubomirsky, S. & Layous, K. (2013). How do simple positive activities increase well-being?. *Current directions in psychological science*, 22 (1): 57-62.
- Marzooghi, R. (2017). Science paradigms and curriculum theories. Tehran: Avae Noor Publications. [Persian]
- Mehr Mohammadi, M. (2014). Curriculum: Perspectives, Approaches and Perspectives. Mashhad: Astan Quds Publications. [Persian]
- Mertoglu, M. (2020). Factors Affecting Happiness of School Children. *Journal of Education and Training Studies*, 8 (3): 10-20.
- Mittal, R. (2019). Searching for Happiness in Happiness Curriculum. 5 (1): 1-14.
- Morris, I. (2011). Teaching Happiness and Well- Being in schools, New York: Continuum international publishing Group.
- Niaz Azari, K. (2014). Investigating the effect of vitality and vitality on the academic achievement of high school students in Sari city. *Educational Planning Studies*, 2 (3): 35-57. [Persian]
- O'Brien, C. (2008). Sustainable happiness: How happiness studies can contribute to a more sustainable future. *Canadian Psychology/Psychologie canadienne*, 49 (4): 289.
- O'Rourke, J. & Cooper, M. (2010). Lucky to be happy: A study of happiness in Australian primary students. *Australian Journal of Educational & Developmental Psychology*, 10: 94-107.
- Panahi, A. A. (2009). Factors of vitality and happiness in spouses from the perspective of religion and psychology. *Journal of Knowledge*, 147: 15-38. . [Persian]
- Puri, A. (2019). The happiness curriculum: emotional intelligence for holistic education. *International Journal of Research in Education and Psychology*, 5 (1): 34- 58.
- Rezaei, M. (2007). How to have a happy school. Zanjan: Nikan Kitab. [Persian]
- Rostami Nasab, A. A., Alavi, S. H. R. & Karimi, M. (2017). Investigating the effectiveness of happiness education with an Islamic approach on psychological well-being and religious orientation of high school students in the second year of

- Kerman. Quarterly Journal of Applied Issues of Islamic Education, 4: 47-66. [Persian]
- Sadeghi, A. H. (2006). Factors affecting the creation of a happy school. Tehran: Research Institute for Educational Innovation. [Persian]
- Safari, Y. & Marzooghi, R. (2011). The curriculum is metacognitive. Kermanshah: Sarina Printing and Graphic House. [Persian]
- Salavera, C., Usan, P., Perez, S., Chato, A. & Vera, R. (2017). Differences in happiness and coping with stress in secondary education students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 237: 1310-1315.
- Sanchez, S. & Ross, J. S. (2012). Hospice and Palliative Medicine: Curriculum Evaluation and Learner Assessment in Medical Education. *Journal of Palliative Medicine*. 15 (1): 116-122.
- Sandelowski, M. & Barroso, J. (2007). Handbook for synthesizing qualitative research, New York, NY: Springer.
- Shafi'izadeh, H. & Akbari, M. (2015). Assessing the current situation of happiness and vitality in primary schools from the perspective of teachers and educational directors of Garmsar city. *Journal of Educational Psychology*, 6 (3): 86-70. [Persian]
- Shoshana, A. (2019). Youth, class and happiness. *Children and Youth Services Review*, 99: 64-73.
- Sisodia, M. (2019). Happiness Curriculum. Deldi: State Council of Education Research and Training.
- Subjective Well-Being. *International Journal of Community Well-Being* :101- 114.
- Sulianti, A., Djuliawati, E. & Sulasman, S. (2018). Habits of happy brain to develop the culture of Quran literacy. *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, Volume 434, 3rd Annual Applied Science and Engineering Conference (AASEC 2018) 18 April 2018, Bandung, Indonesia.
- Truong, B. D. (2016). The effectiveness of the involvement of teacher of english in the curriculum developmet process at centers for Foreign studies in the Mekong Delta. *Research Journal of Educational Sciences*. Vol. 4(2), 7-11.
- Van Tilburg, W. A. & Igou, E. R. (2019). Dreaming of a brighter future: anticipating happiness instills meaning in life. *Journal of Happiness Studies*, 20 (2): 541-559.
- Veenhoven, R. (2010). Greater happiness for a greater number. *Journal of happiness studies*, 11 (5): 605- 629.
- Vinichuk, N. V. & Dolgova, M. V. (2016). The image of happiness among children with different levels of creativity. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 233: 481- 485.
- Warnick, B. (2009). Dilemmas of autonomy and happiness. *Theory and research in education*, 17 (89): 89-111
- Williams, P. B. (2013). Your brain on happiness: The neuroscience of joy. Retrieved from: http://truehomewithin.net/Dharma_essays_files/essay_joy10_brain_on_happiness2.pdf.
- Woolfolk, A. (2001). *Educated Psychology*. Boston: Allyn & Bacon.
- Yekanizad, A., Gol Mohammad Nejad Bahrami, Gh. & Suleiman Nejad, A. (2018). The effectiveness of teaching positive thinking skills on students' psychological and happy living capital. [Persian]

- Yoo, D. M. & Kim, D. H. (2019). The relationship between students' perception of the educational environment and their subjective happiness. *BMC medical education*, 19 (1): 409.
- Zhao, C., Zhao, Y. & Tan, X. (2012). Course Evaluation Method Based on Analytic Hierarchy Process, *Future Communication, Computing, Control and Management*. 142 (2): 275- 283.
- Zohrehvand, R., Kiamenesh, A., Khosravi, Z. & Tafti Brotherhood, M. (2010). The relationship between school involvement and academic performance and tendency to drop out of school in middle school students. *Journal of Education*, 102 (22): 49-70. [Persian]

Extended Abstract

**Designing and Validating a Curriculum Framework Based
on Happy Brain Education at Elementary Schools: A
Mixed Methods Approach**

**Reza Naseri Jahromi¹ Khatereh Mohammad Jafari²
Seyyede Vahideh Alavi³ Fatemeh Mirghafari⁴**

Introduction

Vitality and happiness are crucial issues in human life. Happiness is a force which fills a human being with energy, leaves no room for negative emotions, and plays a key role in the development of people's talents and capacities. Today, vitality and happiness have a central place in school effectiveness and educational planning. Achieving the lofty goals of education and the need to pay attention to the characteristics of students necessitate making the educational atmosphere dynamic, lively, and active, and from this perspective, students' talents and abilities can be discovered. If realization of happiness in the education system will be the goal, other educational goals can be achieved more easily. In fact, happiness can facilitate the teaching and learning process and smooth the way for achieving all the goals of the education system. This issue has been discussed in the Document of Fundamental Transformation of Education where "creating happiness and cheerfulness in schools" and "educating cheerful people" have been enumerated as the goals of the education system. This can indicate that policymakers and stakeholders have devoted attention, although not effort, to this important issue in education. Accordingly, the objective of this study was to design and validate a curriculum based on Happy Brain Education at elementary schools.

Research Question

-What are the elements of a curriculum framework based on Happy Brain Education?

¹. Ph. D of Curriculum Development, Fatemiyehshiraz Higher Education Institute, Shiraz, Iran.
dr_rnaseri@hotmail.com (Corresponding Author)

². Ph. D of Curriculum Development, Shiraz University, Shiraz, Iran.

³. M. A of Curriculum Development, Shiraz University, Shiraz, Iran.

⁴. M. A Student of Educational Administration, Shiraz University, Shiraz, Iran.

Materials and Methods

This study benefited from an exploratory sequential mixed methods design and taxonomy development model. Accordingly, first the qualitative phase and then the quantitative phase of the study was done. The qualitative phase was carried out through the use of meta-synthesis method and by using the six-step method proposed by Sandelowski and Barroso (2007). Qualitative data was collected from seven databases, namely Scopus, Emerald, Science Direct, Springer, ProQuest, Iran's publications databases, and the Scientific Information Database. The obtained data were then analyzed by coding. The curriculum framework for Happy Brain Education at elementary school consisted of 12 components: namely goals; content; teacher role; learner role; teaching/learning method; evaluation; instructional materials; type of curriculum; level of education; individuals involved in curriculum design and implementation; place of learning; time of learning. Each of these components had their own subthemes. The quantitative phase was performed using a descriptive survey method and a researcher-made scale to determine if the developed framework was valid or not. The statistical population consisted of all elementary school teachers in Shiraz, Fars Province, Iran, who were familiar with the basic academic counseling, curriculum planning, and educational management. Purposive sampling strategy was used to select 65 elementary school teachers as the study sample. The scale was, then, distributed among the participants. Next, validity and reliability of the scale was checked and confirmed.

Results

In selecting curriculum content, issues such as the procedures for communication with family members and friends, teamwork skills, life skills, art education, environmental protection, positive thinking, coping strategies, problem solving skills, and development of physical skills were considered. The results revealed that in order to create a happy and pleasant school atmosphere, lesson content should be attractive. Furthermore, school teachers must be cheerful and happy. In additions, care should be taken to select those teaching methods which involve fun exercises and activities such as singing, role-playing, classroom discussion and participation, and storytelling. Schools should also provide students with appropriate educational facilities. Moreover, the use of various teaching methods which are of great interest to learners can provide a firm basis for permanent learning. Education level was further found as another important factor for evaluating the appropriateness of the program for students of different grades. Finally, class time, usually 45 minutes per session, and evaluation, usually of students' performance, were considered as two other important factors affecting classroom atmosphere.

Discussion

Raising a child is not only satisfying his/her basic needs. Children further need love, proper education, and cheerfulness and joy, which is not seriously considered by educators. Happy children are usually both physically and mentally healthy. They will be more successful in future and have more self-confidence, flexibility, and decision-making power in the face of adversity. Therefore, careful attention of education policymakers and curriculum planners

to the development of appropriate curriculum and provision of an uplifting education system is more than demanding. Finally, based on the overall results of this study, the use of happy color pictures, games, role playing, and group activities in elementary school textbooks, division of labor, participation in different workshops, nature strolls, and creation of a happy classroom atmosphere are strongly recommended to make the learning experience as pleasant and effective as possible.

Keywords: curriculum framework; Happy Brain Education; elementary school

